herpy

SKILPADDER

Yellow-margined Box Turtle

Cuora flavomarginata

Cuora flavomarginata er en middels stor skilpadde med hengslet bukskjold, et sterkt hvelvet, mørkebrunt ryggskjold, en gul ryggstripe og gule striper bak øynene. Skjoldet blir 14-19 cm, og arten kommer fra Kina, Taiwan og Ryukyu-øyene. Den lever mest på land i fuktig skog og krever en stor, fuktig innredning med en vannbakke, en solplass, UVB og en kjølig årstid. Arten er truet i naturen.

Familie: Geoemydidae Tidligere navn: *Cistoclemmys flavomarginata; Cyclemys flavomarginata; Cuora evelynae*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**14-19 cm** total lengde inkl. hale
Vekt	**400-1 000 g**
Levealder	**15-25 år**
Aktiv	**Om dagen og i skumringen**
Levevis	**Bakkelevende og semiakvatisk**
Biotop	**Våtmark og temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 40 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Varmeplass	**28-32 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vann	**Vanndel** dybde 5-10 cm
Vanntemperatur	**20-25 °C**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter, frukt, ferdigfôr, planter og mark/snegler**
Holdes	**Alene, parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-4 egg**
Inkubasjon	**60-100 dager** ved 26-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Sterkt truet (EN)**

Om arten

Cuora flavomarginata er en middels stor skilpadde med et hengslet bukskjold som kan lukkes helt mot ryggskjoldet, slik at hode, ben og hale er beskyttet. Alle mål i teksten er skjoldlengden (carapax). Ryggskjoldet er sterkt hvelvet og mørkebrunt, og over ryggkammen løper en lys, kremgul stripe, som ofte er brutt til en gul flekk på hver ryggplate. Tilveksringene på platene er tydelige. Bukskjoldet er mørkt med lysere kanter, og artsnavnet *flavomarginata* betyr "gulkantet". Hodet er grønnlig til grålig på oversiden, ansiktet og halsen er lys rosa til ferskenfarget, og fra hvert øye løper en bred gul stripe bakover. Lemmene er brune. Forbena har fem klør og bakbena fire.

Typiske voksne dyr er 14-19 cm, og hunnene er større og kraftigere enn hannene. Hannene har en bredere og lengre hale, som er nesten trekantet ved roten. Ungene er omtrent 4 cm og tydeligere tegnet enn de voksne, og ryggskjoldet deres er ru.

Taksonomien er ikke helt avklart. Arten er beskrevet i 1863, og to underarter er alminnelig anerkjent: *C. f. flavomarginata* på fastlandet og Taiwan og *C. f. evelynae* på Ryukyu-øyene. Noen skiller dessuten fastlandsdyrene ut som *C. f. sinensis*. Stellet er det samme for dem alle. Arten er krysset med andre skilpadder i familien i fangenskap, så dyr av uklar opprinnelse skal ikke brukes til avl.

C. flavomarginata er årvåken og sky og ikke et dyr til håndtering. Den blir tam nok til å ta fôr fra hånden, men den er ikke en kjæledyrsskilpadde. Arten er truet i naturen (IUCN: EN), fordi leveområder forsvinner, og fordi dyr er samlet inn til mat, tradisjonell medisin og dyrehandel. Oppdrettede dyr er det eneste riktige valget.

Utbredelse og leveområde

Cuora flavomarginata lever i det sørlige og sentrale Kina, på Taiwan og på to av Ryukyu-øyene i Japan. På fastlandet finnes arten særlig i Yangtze-elvens nedslagsfelt, med funn i blant annet Hunan, Anhui, Hubei, Zhejiang, Jiangsu og Fujian. Avgrensningen på fastlandet er usikker, og enkelte provinser er bare belagt med få funn. På Taiwan lever arten i den nordlige delen av øya, og i Japan finnes underarten *C. f. evelynae* bare på Ishigaki og Iriomote.

Kartet viser den opprinnelige utbredelsen. Arten er truet i hele området.

> **Naturlig utbredelse:** Kina, Taiwan og Japan.

LEVEOMRÅDE

Cuora flavomarginata lever i et fuktig, varmtempert til subtropisk klima med milde, fuktige vintre og varme somre. Dyrene finnes i 200-500 m høyde i tett, eviggrønn skog, kratt, gressland og kulturland og i og ved rismarker, bekker, dammer og elver.

Arten er mest et landdyr, men den søker vann og vader ut i vannhull, og den jakter meitemark ved vannkanten og i regnpytter. Aktiviteten følger årstidene: dyrene er mest aktive fra april til oktober og mye mindre aktive resten av året. I den kjølige årstiden graver de seg ned under trestammer, løv og undervegetasjon eller i forlatte huler. Hunnene oppholder seg i skogkanten i eggleggingstiden og inne i skogen resten av året. Områdets størrelse varierer mye fra dyr til dyr.

Stell

TERRARIET

Et par voksne *Cuora flavomarginata* skal ha et terrarium eller en innhegning på minst 120 × 60 × 40 cm, slik at dyrene har plass til å gå av veien for hverandre. Hver ekstra voksne skilpadde krever 10-20 % mer gulvareal. Kanten skal være minst 35-40 cm høy og glatt innvendig, slik at dyret ikke kan klatre ut.

Arten er en landskilpadde med sterk tilknytning til fuktig land, ikke en vannskilpadde. Innred derfor terrariet som et fuktig skogbunnsterrarium: et dypt lag (minst 10 cm) av en blanding av hagejord uten gjødsel, bark og sphagnum, hvor dyret kan grave seg ned. Legg skjul av barkstykker, korkrør og løv, plant gress, bregner og andre robuste planter, og sett en stor, flat vannbakke ned i bunnen. Det skal være tørr bunn under solplassen og fuktig bunn i den andre enden. Unngå sand alene og småstein, som dyret svelger.

Arten er robust og trives best når den kan bruke en utendørs innhegning om sommeren. En innhegning skal være minst 120 × 60 cm til et par, være rømningssikker og graves 20-30 cm ned langs kanten, ha gress og busker til skygge, et tørt skjul og en flat vannbakke. Dyr som er flyttet ut, må inn igjen når nettene blir kjølige og fuktige.

Unger tørker raskt ut og skal holdes innendørs de første årene, i en lys plastkasse eller et terrarium på omtrent 40 × 25 cm med 1 cm vann og en lett tilgjengelig øy av sphagnum.

Les mer: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 22-26 °C i terrariet, og solplassen skal være 28-32 °C, målt med et infrarødt termometer på skjoldet. Om natten kan temperaturen falle til 18-22 °C. Unger holdes varmere, ved omtrent 29 °C. Gi dyret en tydelig gradient, slik at det selv kan velge mellom sol og skygge, og varm opp med en halogenlampe eller en reflektorlampe over solplassen. Varmekabler og varmesteiner gir ikke den varmen dyret søker i naturen, og bør ikke brukes alene.

Arten er subtropisk og har en kjølig årstid i naturen, hvor aktiviteten faller fra høsten, og dyret graver seg ned. En kjølig periode med kortere dager hører til stellet. Hold 15-20 °C og 8-10 timers lys i vintermånedene, uten varmelampe, og la dyret grave seg ned i et tykt lag mose og løv. Temperatur og varighet for en egentlig vinterhvile er ikke dokumentert for arten, så en kald vinterhvile under 10 °C frarådes. Dyr som ikke har det bra, skal ikke sendes i hvile, og ungene skal holdes varme hele året.

Overoppheting er farligere enn kulde. Dyret skal alltid kunne komme seg bort fra lampen, og luften må ikke bli stillestående og varm.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal være 60-80 %, og bunnen skal være fuktig, men ikke våt. *Cuora flavomarginata* kommer fra et fuktig klima, og unger tørker raskt ut. Dusj terrariet kraftig hver dag, slik at løvet og de fine plantene er fuktige, og la bunnen tørke litt opp mellom dusjingene for å unngå mugg. Hold den ene enden av terrariet fuktigere enn den andre, slik at dyret kan velge.

Voksne dyr går gjerne ut i regnpytter og vannhull, særlig når det regner, og de jakter meitemark i vannet. Den store vannbakken skal alltid stå fylt med friskt vann. Dyret drikker, vader og avleverer avføring i vannet, så bakken skal tømmes og skylles hver dag eller annenhver dag. En utendørs innhegning kan ha et stykke av en regnpytt eller en jordbunn som holdes våt.

VANN OG VANNKVALITET

Vannbakken skal være så stor at et voksent dyr kan vade inn og legge seg ned, men så lav at dyret hele tiden kan stå på bunnen med hodet over vannet. Vanndybden er 5-10 cm, og kanten skal være flat, slik at dyret lett kan komme opp og ned. Arten er ikke en god svømmer. Vannet skal være 20-25 °C og skiftes ofte, for dyret avleverer avføring og fôr i vannet. Bruk avkalket eller klorfritt vann, og unngå filtre og pumper som kan suge inn ben og hode. Fôr gjerne i et eget kar, slik at vannbakken holdes ren. Unger holdes i 1 cm vann.

LYS OG UVB

UVB-lys er nødvendig for et dyr som holdes innendørs. *Cuora flavomarginata* lever i skog og skogkant og får sol på deler av dagen. Sone 2 passer til en art fra skog og skogkant. Bruk et UVB-rør av høy kvalitet over solplassen uten glass eller plast imellom, mål UV-indeksen med en måler, og bytt røret etter produsentens anvisning, siden styrken faller. Lyset skal være tent 10-12 timer i døgnet om sommeren og 8-10 timer om vinteren, slik at årstidenes rytme følges. Utendørs gir naturlig sollys alt dyret trenger, men dyret skal ha skygge og et skjul.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Cuora flavomarginata er altetende. I naturen spiser den snegler, meitemark, bløtdyr, insekter, bær og blader. Voksne dyr foretrekker meitemark, snegler og insektlarver og tar også frukt og grønt. Gi en blandet kost: meitemark, snegler uten skall, melbiller, fôrgresshopper og andre insekter, og dessuten frukt som jordbær, melon og papaya og grønt som revet gulrot og squash. Bladgrønt blir ofte ikke spist. Tørrfôr av god kvalitet til skilpadder kan tilbys sparsomt, og av og til en tint museunge.

Unngå kattemat og hundemat, som er altfor fett og gir sykdom i lever og nyrer. Voksne dyr fôres annenhver dag, unger daglig i små mengder. Overfôring gir for rask vekst og vekstdeformiteter, så tilpass mengden etter at dyret kan spise seg mett på en halv time. Unger tar lettest små vannorm og hakkede meitemark, som legges i det grunne vannet, og de skal tilbys tørrfôr fra første dag.

Tilskudd: dryss kalk uten D3 på fôret to til tre ganger i uken og et vitamintilskudd en gang i uken. En sepiaskall i terrariet gir kalk og holder nebbet slitt.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Cuora flavomarginata er årvåken og sky. Dyret trekker seg raskt inn og lukker skjoldet når det blir forskrekket, og søker straks tilbake til skjul, selv etter mange år i fangenskap. Det er mest aktivt om dagen og i skumringen, i fuktig vær og etter regn. Ved kulde og tørke graver det seg dypt ned og ses ikke på flere uker. Det er ikke et dyr til håndtering. Ta det med begge hender under skjoldet, og vask hendene etterpå.

Arten kan holdes enkeltvis, som par eller i en liten gruppe. Hanner slåss om hunnene, så en gruppe skal ha mer plass, mange skjul og bare én hann. Et par er den sikreste holdformen. En hunn uten hann kan godt legge egg, men eggene er ubefruktede.

Et dyr som gjemmer seg hele tiden, ikke vil spise eller mister vekt, er enten stresset eller sykt.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannen har en bredere og lengre hale, som er nesten trekantet ved roten, og hunnen har en kortere og smalere hale. Hunnene blir større enn hannene og vokser lenger. Hannene slutter å vokse når de er kjønnsmodne, mens hunnene vokser langsommere videre i mange år. Hunnene vokser til omtrent 18-årsalderen. Alderen ved kjønnsmodning er ikke dokumentert. Dyr under 10 cm skjoldlengde skal ikke brukes til avl, og dyr som ikke er fullt utvokste, bør få lov til å vokse ferdig.

PARRING

Arten kan pare seg hele året, men de fleste paringene skjer fra november til mars. Paringen varer omtrent ti minutter, og hannen parer seg med flere hunner. Hannene kan være hardhendte og biter og jager hunnen. Hold derfor øye med dyrene, og skill dem hvis hunnen får sår eller er stresset. En kjølig periode om vinteren etterfulgt av varmt, fuktig vær setter i gang eggleggingen. Hunnen skal være i god kondisjon og ha tilgang til sol og et stort areal før hun legger.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger 1-4 egg per legging og flere leggninger i løpet av sesongen, i alt 4-9 egg. Eggleggingen skjer fra mai til september, med et par uker til en måned mellom leggningene. Eggene er avlange, 38-52 mm lange og 13-25 mm brede, og veier 11-18 g. Hunnen er sky når hun legger, og velger skyggefull, bløt og fuktig jord eller sand, graver en grunn rede, legger eggene og dekker dem til. Reden er så liten at den er vanskelig å finne. Gi hunnen en leggeplass på minst 30 × 30 cm med 10-15 cm løs, fuktig jord i skygge, og hold øye med dyret når hun graver.

INKUBASJON

Eggene er tynnskallede og må ikke vendes eller ristes. Flytt dem forsiktig til en rugemaskin med fuktig vermikulitt ved 26-30 °C; rugetemperaturen er lånt fra beslektede skilpadder. Eggene klekkes etter 60-100 dager. Hold luftfuktigheten høy, slik at eggene ikke tørker ut. Kjønnet kan være temperaturavhengig, men det er ikke dokumentert for arten. Ungene veier 8-13 g ved klekking.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er omtrent 4 cm og er mer sarte enn de voksne: de tørker raskt ut og skal holdes innendørs under kontrollerte forhold de første årene. Hold dem i en lys plastkasse eller et terrarium med 1 cm rent vann og en lett tilgjengelig øy av sphagnum, ved omtrent 29 °C, med UVB og skjul. Fôr dem daglig med små vannorm og hakkede meitemark, som legges i vannet, og tilby tørrfôr fra første dag. De kan bruke lang tid på å ta tørrfôr. Fôr gjerne i et eget lite kar, slik at oppdrettskassen holdes ren. Ungene vokser langsomt, og overfôring gir deformiteter i skjoldet. Hold dem enkeltvis eller i små grupper av samme størrelse.

Helse og vanlige feil

Oppdrettede dyr er robuste, men dyr fra naturen kommer ofte med parasitter og sykdom. De hyppigste problemene er: - Uttørking, særlig hos unger og viltfangede dyr. - Skjellråte og hudinfeksjoner, hvis bunnen eller vannet er skittent. - Luftveisinfeksjon ved trekk, kulde og for høy fuktighet uten varme: rennende nese, hveseende pust og åpen munn. - Kalkmangel og vekstdeformiteter ved for lite UVB eller kalk eller for rask vekst. - Flått (*Amblyomma geoemydae*) og innvollsorm hos dyr fra naturen. Flått kan overleve i et terrarium i årevis, så nye dyr skal undersøkes grundig, og flåtten fjernes straks. - Overvekt og leversykdom ved for fett fôr.

Ta med en fersk avføringsprøve til veterinæren så snart du har anskaffet et dyr. Dyr som ikke spiser, går ned i vekt eller har hovne øyne, skal undersøkes. Alle krypdyr kan være symptomfrie bærere av *Salmonella*, så vask hendene før og etter kontakt, og la ikke barn under 5 år håndtere dyret.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.